

Ik wil Theo de Groot danken dat hij onder meer Piet van Heusden, een voormalige wereldkampioen uit Amsterdam even onder de aandacht heeft gebracht. Daar op inspelend ga ik ook even een duit in het zakje gooien, want er is nóg een Mokumse sportheld die totaal in de vergetelheid is geraakt.

Een man die meer dan honderd jaar geleden aan wielrennen deed, een wielerpionier maar ook Amsterdams allereerste internationale sportheld. Er was een tijd dat heel Amsterdam aan zijn voeten lag, dat hij niet over straat kon lopen, of beter gezegd, fietsen, zonder herkend te worden. Iedere maandagmorgen werden de krantenkiosken bestormt want men wilde weten of hij in het buitenland weer gewonnen had. En als ze het in de kroegen hadden over 'Oude Piet' dan wist iedereen wie daarmee bedoeld werd: Piet Dickentman!

Piet was namelijk Amsterdams allereerste internationale sportheld, de eerste wereldkampioen wielrennen uit Mokum. Beroemd in binnen en buitenland! Duitse Prinsen en andere toenmalige beroemdheden wilde met hem op de foto, gezien worden, het toenmalige journaal kwam superlatieven te kort, kolommen vol werden over hem geschreven. De naam 'Dickentman' was goed voor volle, voornamelijk Duitse stadions. Roem is vergankelijk, betrekkelijk en verdampt. Piet Dickentman is nu totaal vergeten! Ten onrechte! En ik ga nu een poging doen om zijn naam, bij U in het sportgeheugen te stampen zodat hij nooit meer vergeten kan en mag worden.

Want wie was die Piet dan, hoor ik U denken. Piet Dickentman was stayer, U weet wel, fietsen achter zware motoren en dat in een tijd dat toppunt van snelheid een ritje met de paardentram was.

Piet, afkomstig van de Westerstraat in de Jordaan was een aardige wielrenner die een goede sprint in de benen had. Op de wielersbaan, toen gelegen achter het Rijksmuseum, reed Piet zijn koersjes maar dat ging hem allemaal iets te langzaam. En dan opeens gebeurde er iets dat zijn hele leven ingrijpend zou veranderen. In 1899 verschenen de eerste motorfietsen op de wielersbaan waarmee het stayeren, fietsen achter motoren, een feit was. Dát wilde Piet ook en in 1901 vertrok hij naar Duitsland waar de sport een grote vlucht nam.

In korte tijd werden in heel Europa de wielersbanen uit de grond gestampt met koploper Duitsland dat meer dan veertig banen telde.

Er waren meer dan dertig topstayers actief. Veel Duitsers, een paar Amerikanen, en wat Fransen. In het stayersgekke Duitsland waren de moffen de baas. Maar opeens was daar een rare Hollander, een Amsterdammer mét een druipsnor die al die Teutoonse helden regelmatig van Jetje gaf; Dickentman had zijn entree gemaakt.

Fietsen achter motoren, met snelheden van tegen de honderd kilometer per uur, was dé sensatie. Maar het publiek zag niet alleen brullende motoren met dwarrelende renners voorbij razen, er reed nog iemand anders mee: De Dood! Want rijden achter zware motoren was een levensgevaarlijke, bloedlinke aangelegenheid. Het was Russische roulette op twee wielen, horror op de wielersbaan. Door het volkomen ontbreken van veiligheid, de mannen reden zonder helmen, het slechte materiaal, werd het een bloedbad. Binnen een aantal jaren verongelukte meer dan veertig renners en het aantal invalide gevallen renners bedroeg een veelvoud.

Stayers gingen niet lang mee, óf ze vielen dood dan wel zwaargewond óf ze werden bang! Piet Dickentman niet! De man had koelvloeistof in zijn aderen. Meer dan dertig jaar heeft Ouwe Piet, zoals zijn bijnaam was, achter de motor gereden. Een prestatie die niet genoeg geroemd kan worden!

Piet was natuurlijk niet helemaal achterlijk! Om jarenlang, week in week uit, je leven op het spel te zetten daar moet wat tegenover staan! Piet verdiende letterlijk goud! Dickentman werd met zijn sport schathemelrijk en zoals het een goede Jordanees betaamde: iedereen mocht dat weten. Piet kocht de auto van Koningin Wilhelmina! Met een chauffeur, gekleed in uniform met koperen knopen met het initialen PD, liet de voormalige Jordanees zich naar de koers rijden.

Maar ondanks dat kleine frivole trekje bleef Dickentman zijn lichaam goed verzorgen. De man was een trainingsbeest die iedere dag op de fiets zat en regelmatig van Berlijn naar Amsterdam fietste.

Piet Dickentman heeft om en nabij meer dan negenhonderd koersen voornamelijk in het buitenland gereden. Werd met gangmaker Thorman in 1903 wereldkampioen in Kopenhagen, won tientallen grote koersen, brak snelheidrecords, heeft tijdens zijn carrière honderdduizenden mensen met zijn aanvallende manier van rijden veel plezier bezorgt. Piet was een vedette, een rock 'n rollstar a vant la lettre maar nóóit, nóóit vergat hij zijn afkomst. In morsige Duitse, maar ook andere steden, vocht hij zijn duels uit in een shirt met het wapen van Amsterdam!

Uiteindelijk is Amsterdam hem wél vergeten! In 1950, op zeventigjarige leeftijd overleed Amsterdams allereerste sportheld. Piet Dickentman werd begraven op het Nieuwe Oosterbegraafplaats, en in 1984 werd zijn graf geruimd. En, o ironie, op zijn graf werd een vuilcontainer geplaatst. Naar Dickentman, die veel voor Amsterdam heeft betekend is geen straat, noch plein vernoemd laat staan een standbeeld. En daarom richt ik mij nu het woord naar de vertegenwoordigers van de stad.

‘Mocht in de toekomst weer een nieuwbouwwijkje gebouwd worden en jullie zitten verlegen om straatnamen, denk dan ook even aan ‘Ouwe Piet’: hij heeft het echt verdiend!

Ik dank U.